

toric și de artă națională, organizarea învățămîntului în domeniul restaurării și conservării. Pentru problemele mai mici și curente, fiecare muzeu este înzestrat cu laboratoare moderne. Citeodată se face apel și la specialiști particulari.

Schițarea sumară a activității muzeografice italiene, și aceasta numai într-un domeniu al ei — latura arheologică-istorică — a înțeles să înfățișeze pe cît posibil unele aspecte majore ale problemelor care fac obiectul unor importante cercetări.

CONSTANTIN POP, AUREL PANDELE

EXPOZIȚIA TEMPORARĂ „FAUNA BRAZILIANĂ“ LA MUZEUL DE ȘTIINȚELE NATURII DIN PLOIEȘTI

Pentru popularizarea valoroasei colecții de fluturi și moluște exotice a muzeului nostru s-a organizat expoziția temporară „Fauna braziliană” deoarece multe din aceste exemplare exotice aparțin faunei braziliene.

Expunerea materialului s-a făcut pe baza unei tematici prin care s-a urmărit în primul rînd valorificarea colecțiilor dar și cunoașterea de către vizitatori a unor date generale asupra poziției geografice a Braziliei, reliefului, climatei și — legat de acești factori — date asupra vegetației care se dezvoltă aici și care poate fi împărțită pe zone distincte, în care se întîlnesc animalele caracteristice.

Pentru ilustrarea acestei idei într-o primă vitrină sînt prezentate date generale asupra Braziliei, concentrate în două texte, însoțite de o hartă a celor două Americi. Pe harta Americii de Sud sînt delimitate statele ce o compun, reieșind de aici situarea Braziliei în complexul acestor state, iar prin culori s-a redat relieful Braziliei pe care s-a dezvoltat strîns legat și de climă, vegetația tipică. Tot pe hărți au fost indicate locurile de unde au fost colectate exemplarele expuse.

În expunerea, în celelalte trei vitrine, a fluturilor brazilieni s-a urmărit scoaterea în relief a marii variabilități de colorit, formă, dimensiuni a acestor animale, tocmai în legătură cu condițiile mediului în care se dezvoltă. Dar sînt prezenți nu numai fluturii cei mai frumoși colorați, ci și unii cu colorit mai șters, care reprezintă un exemplu de adaptare la condițiile de mediu.

La moluște mai ales, am avut posibilitatea să expunem exemplare de dimensiuni foarte variate: de la nici un cm (*Littorina ziczac*) la cea mai mare pe care o avem în colecție (*Cassia cornuta*) din Oceanul Atlantic.

La organizarea expoziției s-a ținut seama de necesitatea conservării exemplarelor expuse, mai ales a fluturilor, a căror expunere îndelungată la lumină le poate determina decolorarea. În acest scop, la două din vitrinele care conțin acești fluturi s-au prevăzut perdele negre pentru protecția contra luminii directe în timpul cînd muzeul este închis.

Deoarece muzeul nu dispune și de exemplare de vertebrate din fauna braziliană, am căutat totuși să facem cunoscut publicului câteva din ele, cele mai caracteristice, prin fotografii (majoritatea color), cu reprezentanți ai fiecărei grupe de vertebrate.

MARIANA AFTENE

VIATA ȘI ACTIVITATEA GENERALULUI GHEORGHE MAGHERU OGLINDITĂ ÎN DOCUMENTE

Personalitate cu însușiri multiple, posedînd un puternic simț al realității, Gheorghe Magheru și-a legat pentru totdeauna numele de cele mai importante evenimente care au avut loc în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și în mod deosebit de revoluția de la 1848 și Unirea Principatelor Române. Cele 5 430 de documente rămase de la el, care se păstrează la Arhivele Statului, Craiova, mărturisesc cu prisosință despre aceasta.

Pentru a le face accesibile tuturor celor interesați, în scopul lărgirii informațiilor referitoare la istoria țării noastre din secolul trecut și la viața lui Gheorghe Magheru, ca un omagiu adus marelui patriot cu prilejul împlinirii a 120 de ani de la revoluția din 1848, Direcția generală a Arhivelor Statului a publicat lucrarea intitulată „Arhiva generalului Gheorghe Magheru — catalog de documente”, sub îngrijirea lui Al. Bălinescu.

Materialele prezentate, în număr de 802, cele mai multe inedite, au fost selectate astfel încît să prezinte paralel cu evenimentele la care se referă, și personalitatea lui Magheru.

Astfel, din cele aparținînd anilor 1820—1825, pe lângă informațiile prețioase referitoare la cauzele mișcării revoluționare conduse de Tudor Vladimirescu, la organizarea, desfășurarea și urmările ei în rîndurile țărănimii oltenene, se desprinde și atitudinea tinărului Magheru, adevăzarea lui la cauza maselor asuprite și împilate.

Un conținut mult mai bogat îl au documentele datînd din perioada 1848 — 1880, acestea referindu-se la o epocă de răspîntie în istoria patriei, cînd prin Unirea Principatelor Române și cucerirea independenței naționale s-au pus ba-

zele statului român modern. Din documente se vede contribuția hotărîtoare a lui Magheru la izbînda revoluției în Oltenia, devotațiunea „pentru sacra cauză a constituției”, arta sa militară și spiritul organizatoric în formarea gărzii naționale, (rez. 299) eforturile depuse pentru strîngerea dorobanților pe districte și trimiteră lor în tabăra de la Traian, lângă Rm. Vilcea.

Impresionante sînt și scrisorile ficei sale Alexandrina care, clipă de clipă, va trăi acțiunile și faptele tatălui, constituind pentru el primul sprijin moral de-a lungul unei vieți pușe, fără preocupări, în slujba intereselor țării. Scrisorile, care au circulat necontenit în această perioadă frămîntată de-a lungul și de-a latul țării ca și în apusul și răsăritul Europei, după cum cauza revoluției și vicisitudinile vremii i-au purtat pe autorii lor, ogîndesc frămîntările frunțașilor revoluției de la 1848, suferințele și strădaniile lor pentru apărarea în fața lumii întregi, și în primul rînd în fața marilor puteri, a intereselor României.

Edificatoare în acest sens sînt scrisorile care ogîndesc efortul exilatilor pentru formarea unui comitet revoluționar la Paris, suflul acestuia fiind „adevăratul român Bălcescu” (rez. 447).

Unele documente conțin și informații referitoare la domnia lui Cuza, la reformele lui, ca și la complotul căruia acest mare domnitor avea să-i cadă victimă la 11/23 februarie 1866.

Printre scrisorile din arhiva lui Magheru există și una care poate fi considerată ca un testament politic. Bătrîn și bolnav el scria: „azi nu vād decît două pînte înaintea mea; de-o parte morîntul, de altă parte România și doresc ca, înainte de a coborî în morînt, să vād țara fericită”.

Lucrarea, conținînd un bogat aparat științific care ușurează considerabil orientarea cercetătorului, are 178 de pagini, fiind ilustrată cu o fotografie a generalului și 16 facsimile reprezentative.

DUMITRU GANCIU

MUZEE-PARC ȘI MUZEE ALE NATURII

Călătoriile-excursii și turismul s-au dezvoltat în ultimii ani în multe țări ale lumii. O dată cu înființarea de noi centre turistice s-au întemeiat și muzee speciale, care justifică nu numai din punct de vedere al atracției turistice lozincă „turismului cultural” dar servesc și ca adevărate centre de informare pentru numeroșii vizitatori aflați în concediu.

În special, în rezervațiile naturale și în parcurile naționale s-au creat asemenea centre de cultură, ca muzee de științele naturii, pentru ca ele să desfășoare o

propagandă activă de protecție a naturii și a peisajului și, de asemenea să furnizeze informații complete asupra particularităților turistice din rezervația respectivă.

Despre acest nou tip de muzee, care s-a dezvoltat în ultimii ani, aș vrea să dau, pe scurt, câteva date. Ideea întemeierii de muzee speciale în Centrele de recreere recent apărute, în special în zonele de munte, s-a ivit încă de la sfârșitul secolului trecut în Europa centrală. Aceste muzee au fost intitulate în cea mai mare parte „muzee ale naturii” fiind administrate de către asociațiile de turism alpin.

Primul dintre aceste muzee a apărut în Germania în anul 1880 la Pirna (lingă Dresda), sub numele de „Muzeu topografic și istoric Elveției saxonice” (Das Museum der Topographie und der Geschichte der Sächsischen Schweiz). Elveția saxonă era unul din locurile cele mai iubite pentru excursie, în împrejurimile Dresdei. Au urmat, în 1889, Riesengebirgs — Museum la Hirschberg, iar în anul 1892 Muzeul Oberharz de la Clausthal — Zellerfeld, ș.a.m.d.

Încă în anul 1888, savantul polonez dr. Tytus Maluvinzki a deschis la Zakopane, Muzeul Munților Tatra, astăzi Muzeul-parc național Tatra al Republicii Populare Polone. Aici s-a înființat în prezent un muzeu-parc modern, care face cunoscută frumusețile naturale ale Munților Tatra. În alte opt parcuri naționale poloneze s-au deschis noi muzee-parc.

Noul muzeu-parc național de la Tatranska — Lomnica (R.S. Cehoslovacă) își propune să prezinte introducerea frumuseții naturii și dezvoltarea societății în această zonă. Dar Muzeul-parc este în același timp centrul științific de documentare pentru cercetarea istorică, etnografică, din punct de vedere al științelor naturii și geografic-turistic a Munților Tatra. Muzeul depinde direct de conducerea Parcului și, împreună, de resortul Administrației pădurilor și apelor, nu de Ministerul Culturii. De asemenea, Muzeul-parc din recentul parc național al Munților Metaliferi (R.S. Cehoslovacă) are un obiectiv asemănător.

Sarcini analoge au și muzeele-parc, naționale din America de Nord. Din cele 4956 organizații muzeale din S.U.A. și Canada, există în centrele de recepție 241 muzee-parc speciale. Ele depind mai ales de societăți comerciale. Astfel există, de pildă, în celebrul parc național Yellowstone, în statul Wyoming, următoarele muzee-parc, ca secții de sine stătătoare: Muzeul-parc Yellowstone (întemeiat în 1920); Muzeul de istorie naturală; Muzeul de istorie; Muzeul-parc; Mammoth Hot Springs Visitor Center; Madison Junction Visitor Center; Grant Village Visitor Center; Fishing Bridge Visitor Center; Canyon Village Visitor Center; Norris Wayside Museum; Old Faithful Visitor Center. În cel

mai vechi parc național canadian Banff (întemeiat în 1887) în Rocky Mountains, se află două muzee. În parc sînt reprezentate arta și folclorul indienilor, iar în Muzeul de istorie naturală geologia, fauna, în special mamiferele, păsările și peștii, ca și flora regiunii. Ambele muzee sînt unificate cu Muzeul național Banff, care a fost deschis în 1904.

Și muzeele-parc naționale ale Elveției sînt constituite asemănător. Astfel muzeul-parc național din cantonul Graubünden prezintă prin colecțiile sale complete zoologia, botanica, mineralogia și petrografia rezervației.

În Muzeul Alpilor Elvețieni din Berna, alpinismul, științele naturii și etnografia constituie punctul central al expoziției.

În Marea Britanie n-au existat pînă în 1964 nici un fel de muzee ale naturii în rezervații sau muzee-parc. În 1966, biroul de organizare a Muzeului național Peak a elaborat un proiect pentru înființarea în interiorul parcului a unui centru modern de documentare, ca muzeu al naturii, care să înfățișeze istoria naturală a ținutului.

Impulsul către instituirea muzeelor - parc a fost dat de conferința din 1965, la care s-a formulat dezideratul ca muzeele să fie în așa fel organizate și înzestrate încît să poată explica natura înconjurătoare vizitatorului obișnuit.

Între timp au apărut deja diferite alte muzee ale naturii Field-museums în Anglia și Irlanda de nord, de pildă în Lewisburn, Northumberland etc.

Și alte state europene au muzee-parc sau muzee ale naturii, care au fost înființate în rezervații sau în centrele speciale pentru turismul internațional. Astfel Republica Populară Ungară a deschis anul trecut un muzeu modern, „Muzeul Balaton”, în zona de agrement a lacului. În rezervația Hortobagy, în pusta tipică ungară, s-a întemeiat „Muzeul Pustei” ca o secție externă a Muzeului regional din Debretin.

În Republica Democrată Germană se află Muzeul Darss în rezervația peninsulei Darss (țărmlul Mării Baltice), iar în cîmpia Düben un alt muzeu mai mare. În cunoscuta rezervație Spreewald (la sud de Berlin) s-a deschis Muzeul satului Lehde, în care se găsește și o expoziție de științele naturii.

Consiliul muzeelor al R.D. Germane, în urma inițiativelor luate la cel de-al IX-lea colocviu de științele naturii, a alcătuit o grupă de teme pentru a se cerceta mai îndeaproape problemele muzeelor-parc și să facă propuneri pentru planul de perspectivă. Primele rezultate au fost supuse discuțiilor publice.

Discuțiile purtate în vederea înființării „Muzeului Carpaților românești” la Piatra Neamț ca și intențiile de dezvoltare a Mu-

zeului Deltei Dunării din Tulcea arată că și muzeografi români din muzeele de științele naturii tind să realizeze sarcinile muzeelor-parc.

Din activitatea de pînă acum a muzeelor-parc și ale naturii din cele mai diferite țări, se desprind următoarele aspecte și tendințe:

A. Indicii cantitative:

— muzeele se află mai ales în interiorul unei rezervații (parc, deci loc de recreație);

— cuprinsul muzeului redă un peisaj natural sau o zonă turistică, nu o unitate administrativă (regiune sau district).

Datorită poziției centrale a muzeului în interiorul zonei turistice, numărul mare de vizitatori, singuri sau în grup, pentru care pare să fie tipic timpul foarte scurt de vizitare a expoziției (în medie 30—60 minute).

Acordarea unui timp scurt pentru vizitarea muzeului cere o expoziție informativă, specială pentru turiști în trecere, orientată în așa fel încît să-i poată informa repede și instructiv asupra particularităților regiunii respective.

Muzeele sau expozițiile depind mai ales de direcția parcului sau de reprezentanții turismului internațional și se includ economic în potențialul realizărilor turismului internațional.

Muzeele-parc sau ale naturii cooperează cu muzeele existente locale, regionale sau specializate ale regiunii respective. Aici trebuie să se facă o delimitare concretă a temelor.

B. Indicii calitative:

— tematica pentru muzeu va fi alcătuită ținînd seama de peisajul respectiv, astfel ca munca de muzeu să aibă o orientare natural-geografică, lingă care vor fi incluse și influențele activității umane;

— organizarea metodică a expozițiilor muzeelor-parc sau ale naturii va trebui să se deosebească de aceea a muzeelor regionale, deoarece aici domină reprezentările de ansamblu atractiv informativ, de aceea s-a luat în considerație următoarea tematică:

a. prezentarea naturii înconjurătoare ca parte componentă a geosferei (geologie, morfologie, biologie etc.);

b. acțiunea oamenilor asupra peisajului în evoluția istorică și în prezent (istorie, etnografie, agricultură);

c. informații privind caracteristicile turistice ale zonei (drumuri, obiective de vizitat, cazare pentru cei în concediu, servicii medicale etc.);

— lămurirea vizitatorilor privind atît rezervațiile naturale cît și turismul în ținutul respectiv;

— o influență activă asupra activității culturale a vizitatorilor în concediu, printr-o activitate publică variată, ca organizarea

de conferințe și prezentări de filme, ghidaje speciale și excursii, editarea de publicații științifice de popularizare etc.

Muzeul ar trebui să se dezvolte ca un centru de documentare științifică, să adune toate datele complete și materialele privind cercetarea științifică și să le păstreze ca documente (înființarea de ierbarii, depozite-rezervă — pentru faună, ținerea fișelor de observatii etc).

De asemenea va trebui să adune date bibliografice și să editeze publicații științifice proprii. El va trebui să coordoneze cercetarea locală a regiunii.

În noțiunea de „muzeu-parc sau muzeu al naturii“ se pot include, după părerea mea, următoarele muzee ca un tip special de muzeu:

- Field-Museen (Muzeu de teren)
- National-park museen (Muzeu din parcuri naționale)
- Visitor Centers (Centre ale vizitatorilor)
- Nature Centers (Centre ale naturii)
- Landschafts-Museen (Muzeu de peisaj)
- Gebirgs-Museen (Muzeu de munte)
- Touristen Museen (Muzeu de turism)
- Reservat — oder Naturschutz-Museen (Muzeu rezervatului sau de protecție a naturii).

ERICH HOBUSCH
(R. D. GERMANĂ)

REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE MUZEISTICE MUZEUL JUDEȚEAN-VÎLCEA

▲ În cadrul secției de istorie (comuna primitivă și sclavagism) s-au făcut cercetări științifice la Ocnița, pentru perioada dacică și s-a descoperit un complex de cetăți dacice întărite.

S-au mai întreprins cercetări arheologice în parcul orașului Rm. Vilcea, unde s-au găsit urmele(ziduri) unei cetăți feudale. Prin săpăturile din parc se urmărește descoperirea Cetății de Rîmnic, menționată în diferite documente.

Pe ambele șantiere, lucrările continuă.

▲ Muzeografi secției etnografice au întocmit proiectul secției în aer liber cu tema „Arhitectura populară vilceană“. La sfârșitul anului 1968 au fost achiziționate două clădiri, iar anul acesta vor fi aduse patru gospodării cu mobilierul de interior, care urmează să fie amenajate.

Secția va fi amplasată în comuna Bujoreni, limitrofă cu orașul

Rm. Vilcea, pe drumul european nr. 15 A și se va întinde pe o suprafață de 12—15 ha. În mijlocul unității se află o culă din sec. al XVIII-lea, care în 1969 va fi restaurată.

Pînă în prezent, pentru secția respectivă au fost achiziționate peste 3 000 de obiecte.

▲ În Ostrovul din Călimănești va lua ființă secția de științe naturale cu tema „Istoricul apelor minerale din România“. În acest scop a fost preluat un local și se întreprind studii referitoare la istoricul apelor minerale. În afară de termele romane de la Bivolari, Copăceni și Rădăcinești, menționate de Gr. Tocilescu, s-au mai descoperit asemenea terme la Rîureni, iar stațiunea balneară de la Buleta se află în studiu.

În viitoarea secție vor fi expuse atît materiale, cît și fotografii vechi, care vor ilustra istoricul apelor minerale.

▲ Muzeul județean are aprobarea să înființeze o secție de artă plastică, pentru care dispune de peste 450 de tablouri (90% artiști români și 10% străini) și icoane pe lemn și pe sticlă din sec. al XVII—XIX-lea. Obiectele stau în depozit deoarece organele locale nu oferă muzeului spațiul necesar secției respective.

MUZEUL JUDEȚEAN ARGEȘ

▲ În ianuarie 1969, în holul muzeului din Pitești s-a deschis expoziția temporară de arme din colecția muzeului, arme de diferite tipuri din sec. al XIV-lea și pînă în prezent. Expoziția s-a bucurat de un succes deosebit.

▲ La 18 februarie a.c., în sala Palatului culturii din Pitești a avut loc un simpozion cu tema „Pagini de istorie argeșeană“, în cadrul căruia s-au prezentat referate asupra cercetărilor efectuate de muzeu, precum și asupra altor probleme legate de istoria Argeșului.

▲ În luna februarie a.c., la secția de artă a muzeului a fost deschisă o expoziție temporară cu cele mai bune lucrări de artă efectuate de elevii Liceului de muzică și artă plastică și ai Școlii generale nr. 17 din Pitești.

▲ În planul de cercetări științifice al muzeului, pe 1969, sînt prevăzute șantiere la așezarea dacică de la Bălănești, castrul roman de la Jidava-Cîmpulung, la așezarea feudală de la Cetățeni, Titești și la complexul de la mănăstirea Glavacioc.

Mai sînt prevăzute săpături paleontologice la Bascov—Pitești, în satul Vulturești și lucrări de sondaj la Mălureni.

▲ Întrucît muzeului i se va afecta un spațiu corespunzător, s-a întocmit proiectul tematic al

viitoarei expoziții de bază a secției de istorie. Vor fi terminate proiectele tematice și la secția de științe naturale.

▲ În aprilie a.c., cu prilejul Zilei ocrotirii naturii, muzeul a deschis o expoziție pe tema „Ocrotirea naturii — în județul Argeș“ și pregătește un simpozion pe aceeași temă.

▲ Se mai menționează inaugurarea Casei memoriale Liviu Rebreanu în aprilie a.c. în comuna Valea Mare.

▲ S-a deschis muzeul sătesc din comuna Mușețesti.

▲ În iunie 1969 se va desfășura prima sesiune de comunicări științifice, iar în acest an va fi editat al II-lea număr al publicației de studii și comunicări.

MUZEUL GOLEȘTI

▲ Se extinde muzeul național etnografic în aer liber privind viticultura și pomicultura din România. În formă finită, acest muzeu se va compune din 3 sectoare:

a) Sectorul pavilionar are o construcție nouă, modernă în care vor fi expuse materiale muzeistice pentru ilustrarea acestei ocupații, din cele mai vechi timpuri pînă astăzi (hărți, grafice, fotografii, documente și material tridimensional).

b) Pe un circuit bine stabilit (principal) se vor remonta gospodării pomiviticole din principalele zone specifice ale țării.

c) Sectorul unităților specializate care completează tipologic construcțiile din curți (poverne, magazii pentru păstrat fructe, pivnite, lojnite, teascuri mari, adăposturi pentru vie, prese etc.).

LA CÎMPULUNG-MUSCEL

▲ Va fi reorganizată galeria de artă, deschisă pentru prima dată în 1968.

▲ Tot anul acesta se va reorganiza secția de istorie care va cuprinde și o expoziție de artă feudală.

LA CURTEA DE ARGEȘ

▲ S-a deschis un muzeu cu două secții :

a) istorie, cu tema „Așezarea feudală Curtea de Argeș“;

b) artă populară argeșeană.

G. ION